

1995

**TÜRK TIP
EĞİTİMİ
KURUMU
DERNEĞİ**

[TÜRKİYE'DE TIP EĞİTİMİ]

TÜRKİYE'DE TIP EĞİTİMİ

TÜRK TIP EĞİTİMİ KURUMU DERNEĞİ

TOPLANTISI

20 OCAK 1995, ANKARA

PROGRAM

- 09:00-10:00 Açılış
Prof.Dr. Şevket Ruacan (TTEK Başkanı)
Türkiye'de Tıp Eğitimine Genel Bakış
Prof.Dr. Semih Baksan
- 10:00-11:00 Genel Tartışma
Başkan: Prof.Dr. Şevket Ruacan
- 11:00-11:15 Ara
- 11:15-12:30 Grup Çalışması
"Temel Tıp Eğitimi"
- 12:30-13:30 Yemek
- 13:30-15:30 Grup Çalışması
"Klinik Tıp Eğitimi" ve "Mezuniyet sonrası Eğitim"
- 15:30-16:00 Ara
- 16:00-18:00 Raporların tartışılması

TÜRKİYE'DE TIP EĞİTİMİ

ÇALIŞMA GRUPLARI

	A	B	C
BAŞKAN:	Prof.Dr. Doğan Taner	Prof.Dr. Kaplan Arıncı	Prof.Dr. N. Kemal Baran
RAPORTÖR:	Prof.Dr. Doğan Akşit	Prof.Dr. Semih Başkan	Prof.Dr. İskender Sayek
	Prof.Dr. Kayıhan Aydoğmuş	Doç.Dr. Yıldır Atakurt	Prof.Dr. Ergül Tunçbilek
	Prof.Dr. M. Ali Güner	Doç.Dr. Nafi Oruç	Prof.Dr. Ülkü Bayındır
	Prof.Dr. Sevim Ercan	Prof.Dr. Hilmi Erginöz	Prof.Dr. Recep Mesut
	Prof.Dr. Selçuk Bölükbaşı	Prof.Dr. İ. Ünal Sert	Prof.Dr. İbrahim Baydar
	Prof.Dr. Zeki Yılmaz	Prof.Dr. Mecit Suerdem	Prof.Dr. İffet Bircan
	Prof.Dr. Nebil Büyükpamukçu	Prof.Dr. Atif Akdaş	Prof.Dr. Dursun Odabaş
	Prof.Dr. Celal Baki	Prof.Dr. Arif Akşit	Prof.Dr. Mustafa Akaydın
	Prof.Dr. Işık Olcay	Yrd.Doç.Dr. Diler Arslan	Prof.Dr. Mustafa Baç
	Prof.Dr. Yavuz Özoran	Yrd.Doç.Dr. Uğur Şaylı	Prof.Dr. Behsan Önel
	Prof.Dr. Erdal Çetinkaya	Doç.Dr. Mehmet Neşşer	
	Prof.Dr. Sinan Özalp	Prof.Dr. Tansel Ünalı	
	Prof.Dr. Tuğrul Kural	Prof.Dr. Oğuz Kayaalp	
		Prof.Dr. Atilla Engin	
		Prof.Dr. Emin Kansu	

RAPOR

Türk Tıp Eğitim Kurumu Derneği 1979'da Türkiye'de tıp eğitimi konusunda bir tartışma platformu yaratmak, sorunları belirlemek, çözüm önerileri üretmek amaçları ile kurulmuştur. Dernek, ülkemizde tıp eğitimi ile ilgilenen birçok eğitimci ve yöneticiyi bir araya getirerek kuruluş amaçları doğrultusunda araştırma ve incelemeler yapmak, bu yolla da Türk tıp eğitiminin daha ileri noktalara erişmesine yardımcı olmak amacındadır.

Türk Tıp Eğitim Kurumu Derneği 20 Ocak 1995 günü Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde ülkemizde tıp eğitiminin sorunlarını ele alan bir toplantı düzenledi. Toplantıya Türkiye'deki tüm tıp fakültelerinin dekanları ve eğitimden sorumlu dekan yardımcıları ile Derneğin Ankara'daki üyeleri ve tıp eğitimi ile ilgili bazı öğretim üyeleri davet edildi. Davete katılan 22 tıp fakültesinin sorumluları ile birlikte ülkemizde tıp eğitiminin acil sorunları ve bunların iyiye götürülmesi için alınabilecek önlemler ele alındı. Tıp eğitimi "Temel Bilimler", "Klinik Bilimler" ve "Uzmanlık Eğitimi" ana başlıkları altında ortak oturumlar ve grup çalışmaları içinde ayrıntılı olarak tartışıldı. Aşağıda bu yoğun görüşmeler sonucunda ortaya çıkan ortak noktalar ve çözüme yönelik öneriler özetlenmektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Tartışmalar sonucunda varılan ortak kanı ülkemizde tıp eğitiminde büyük sorunların yaşanmakta olduğu ve radikal önlemler alınmadığı takdirde geleceğe ağır bir mirasın bırakılacağı yönündedir. Türkiye’de tıp eğitiminin kişiler ve topluma bedelinin bu derecede yükseldiği bir dönemde sadece sosyal talebe dayanarak öğrenci kontenjanlarını belirlemek savunulabilir bir yaklaşım olamaz. Nüfus başına düşmesi gereken doktor sayılarına dayanarak yapılan planlamaların geçersizliği ise zaman içinde hemen tüm Avrupa ülkelerinde işsiz doktorların da ortaya çıkmasıyla kanıtlanmıştır. Özellikle çok sayıda yeni fakültenin eğitime açılmasının gündeme geldiği günümüzde ülke çapında kontenjanların yeniden gözden geçirilmesi ve eğitimin niteliğinin korunmasına yönelik önlemlerin alınması kaçınılmaz olmuştur. Diğer yönden ulusal sağlık politikalarındaki belirsizlikler, toplumun gereksinimlerine yönelik bir eğitim modelinin saptanamaması, tıp mezunlarının edinmesi gereken bilgi ve becerilerin ortaya konmamış olması ve yıllar içinde programların yenilenememesi eğitimin niteliğini düşüren genel bazı faktörlerdir.

TÜRKİYE'DE TIP EĞİTİMİ

TEMEL TIP BİLİMLERİ EĞİTİMİ

Ülkemizde tıp eğitiminin en fazla sıkıntı içinde olan dönemi temel tıp bilimleri dönemidir. Yıllar önce kurulmuş fakültelerimizde bile altyapı, laboratuvar, araç-gereç, eğitim materyali ve en önemlisi öğretim elemanı eksikliği hissedilmektedir. Ekonomik sorunlar nitelikli elemanların bu dallara girişini engellemektedir. Mevcut elemanlar da tıp-dışı okul ve fakülteleri de içeren ağır ders yükü, destek ve teşvik eksikliği nedenleriyle araştırma, yayın gibi akademik etkinliklere yönelememektedir. Birçok kurumda sadece ders verme sorununa çözüm aranması bu dallarda değişik uzmanlık alanlarında yetişmiş bir kritik araştırmacı kitlesinin gelişmesine engel olmaktadır. Sonuçta Türkiye tıp bilimlerinde nicelik ve nitelik bakımlarından yetersiz insangücüne sahip, araştırma potansiyeli düşük ve dış teknolojiye bağımlı bir ülke konumuna düşmüştür.

ÖNERİLER

1. Tıp eğitiminde temel bilimler özel bir konu olarak ele alınmalı ve iyileştirici önlemler hızla alınmalıdır.
2. Öğrenci sayılarının fazlalığı ve altyapı yetersizliği bu eğitimin çok olumsuz yönde etkilediğinden kontenjanların dondurulması ve mevcut kurumların insangücü ve altyapı bakımlarından desteklenmesi sağlanmalıdır.
3. Yeni açılan bazı fakültelerde yeniden temel bilimler bölümleri kurulması hem yüksek altyapı maliyetleri gerektirecek hem de eldeki kısıtlı insangücü potansiyelini dağıtarak etkinliğini azaltacaktır. Bu nedenle bazı yeni fakültelerin "Klinik Fakülte" olarak sadece klinik bölümleri ile eğitim yapması, temel bilimler bölümlerinin ise bölgesel düzeyde belirli merkezlerde kurulması şeklinde bir model denenebilir. Ancak bu modelin amacına ulaşması için ülke çapında kontenjanların arttırılmaması ve mevcut bölümlerin de güçlendirilmesi gereklidir.
4. Temel bilimlerde insangücü nitelik ve nicelik olarak desteklenmelidir. Yurtiçi ve yurt dışı eğitim olanakları arttırılmalı, yeni dallarda eğitim ve araştırma yolları açılmalıdır. Temel bilimlerde bugün için geçerliliğinin yitirmiş olan "uzmanlık" kaldırılarak akademik kadrolara geçiş için "doktora" şartı aranmalıdır. Doktora giriş için tercihen merkezi bir baraj sınavı düşünülmelidir. Bu sınav Tıpta Uzmanlık Sınavının temel bilimler bölümü olabilir. Doktora verecek kuruluşların da standardize edilmesi ve denetlenmesi gerekmektedir.

KLİNİK TIP BİLİMLERİ EĞİTİMİ

Ülkemizde klinik tıp bilimleri eğitiminde de büyük sorunlar vardır. Fakültelerimiz arasında eğitici sayı ve nitelikleri, hastane ve hastane-dışı eğitim alanları, hasta yatağı sayı ve dağılımı bakımlarından çok büyük farklar görülmektedir. Öğrenci sayılarının fazlalığı birçok kurumda yeterli uygulamaya olanak tanınmamaktadır. Anabilim dallarında uzmanlık dalları, akademik kadro dağılımı ve tam-kısmi statüdeki öğretim elemanları bakımından dengeli bir dağılım kurulamamıştır. Staj programları staj süreleri, elektifler ve fakülte-dışı kuruluşlarda yapılan stajlar konusunda standartlar eksiktir. Yeni kurulan fakülteler ile kuruluşunu tamamlamış fakülteler arasında bu konularda yardımlaşma kanallarının açılmadığı izlenmektedir.

ÖNERİLER

1. Yeni kurulması karar altına alınan fakültelerin altyapı ve eğitici kadroları bakımından eksikleri tamamlanmadan önce öğrenci eğitimine başlamalarına izin verilmelidir.
2. Klinik eğitimi verecek anabilim dallarında yeterli yatak sayısı, kurum içi ve dışı eğitim kurumları ile işbirliği, poliklinik-sağlık ocağı gibi ayaktan sağlık hizmeti veren servislerin bulunulması kuralları getirilmelidir.
3. Her anabilim dalında eğitimden sürekli olarak sorumlu olacak bir çekirdek tam gün öğretim üyesi kadrosu bulunmalıdır.
4. Tıp fakültesi mezunlarının mezuniyetlerinde edinmeleri gereken bilgi ve beceriler belirlenerek her fakültenin eğitim programlarında bu minimum şartların sağlanmasına çalışılmalıdır.

TÜRKİYE'DE TIP EĞİTİMİ

UZMANLIK EĞİTİMİ

Uzmanlık eğitimi, ülkemizde tıp fakültelerine ilaveten Sağlık Bakanlığı ve Sosyal Sigortalar Kurumunun eğitim hastanelerinde de yürütülmektedir. Günümüzde Avrupa Birliği'nin yerleştirmeye çalıştığı eğitim programlarının standardizasyon ve ortak uzmanlık sınavları çalışmalarına Türkiye'nin de katılabilmesi bu konuda yeni bir fırsat doğmasına neden olmuştur. Bu standartların uygulamaya sokulması eğitim kurumları ve programlarının akreditasyonunu gündeme getirecektir. Programların düzenlenmesi ve sınavlar ise uzmanlık derneklerinin önemli bir yer tutacağı özerk kuruluşlarca yürütülecektir. Avrupa Birliği programlarına adaptasyon kısa sürede gerçekleşirse bile bu durum ülkemizdeki uzmanlık eğitiminin düzene sokulması, standardizasyonu ve akreditasyonu için bir model olarak alınabilir.

ÖNERİLER

1. Uzmanlık eğitimine girişte Tıpta Uzmanlık Sınavı bugün için en adil ve geçerli yöntem olarak görünmektedir ve devam etmelidir.
2. Eğitim programları ve süreleri uluslararası normlara göre yeniden düzenlenmelidir. Kurumların akreditasyonu, eğitim programları ve sınavlar meslek kuruluşlarının ağırlıkta olacağı özerk kuruluşlar tarafından yürütülmelidir.
3. Yabancı uyruklu araştırma görevlileri konusunda önlemler alınmalıdır. Girişte merkezi bir sınav uygulanması uygun olacaktır. Haksız rekabeti önlemek için eğitimi bitirenlere uzmanlık diploması yerine sertifika verilmesi düşünülmelidir.
4. Özel hastanelere uzmanlık öğrencisi alma hakkı verilmesi bugün için gerekli görülmektedir.

SONUÇLAR

1. Türkiye'de geleceğe yönelik toplam ve bölgesel doktor sayıları, pratisyen/uzman oranları ve buna göre de tıp fakülteleri kontenjanlarını belirlemek üzere bağımsız bir bilimsel çalışma yapılması gerekmektedir.
2. Mevcut doktor sayıları ve fakülte kontenjanları göz önünde alındığında yakın bir gelecekte doktor sayılarının yeterli olacağı anlaşılmaktadır. bu nedenle yeni fakültelerin kesinlikle açılmaması, kontenjanların arttırılmaması ve açılmış fakültelerin eğitim kalitelerinin yükseltilmesine yönelik ciddi önlemlerin alınması şarttır.
3. Temel bilimler eğitiminde çok önemli aksaklıklar vardır. Bu durum ülkenin biyoteknolojik araştırma ve gelişme potansiyelini de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle yeni fakültelerin hepsinde temel bilimler bölümleri açılmamalı, bu bölümler birkaç fakülteye birden hizmet verecek şekilde bölgesel düzeyde kurulmalı, altyapı ve insangücü bakımlarından yeterli düzeye getirilmelidir. Temel bilimler bölümleri olmayan fakülteler "klinik tıp fakülteleri" olarak eğitim ve hizmet vermelidir.
4. Klinik bilimler eğitimi veren kuruluşların denetim ve akreditasyonunu sağlamak üzere üniversiteler, meslek dernekleri, Tabipler Birliği ve Sağlık Bakanlığı'nı temsil eden özerk bir kuruluş oluşturulmalıdır. Bu eğitimin temel kuralları uluslararası normlara uygun olarak yeniden düzenlenmelidir.
5. Tıpta uzmanlık sınavı genel hatları ile korunmalı ve devam ettirilmelidir. Temel bilimlerde akademik basamak olarak "Uzmanlık" yerine "Doktora" kabul edilmelidir. Doktora geçiş için tıpta tıpta uzmanlık sınavınının 1. basamağı veya benzeri bir ön sınav şartı getirilmelidir.
6. Türkiye'de tıp eğitimi önemli sorunlarla karşı karşıyadır. Ülkenin birçok yönden yeniden yapılanma, uluslararası entegrasyon ve kurumsal reform sürecine girdiği bu günlerde tıp eğitimi konusunun da yeniden ele alınması bir zorunluluktur. Bu konuda başta parlamento ve siyasi iktidar olmak üzere, idari kuruluşlara, üniversitelere, meslek kuruluşlarına, sözlü ve yazılı basına önemli görevler düşmektedir. Sonuçta söz konusu olan türk halkının sağlığını emanet edeceğimiz doktorlarımıza en iyi eğitimi sağlamaktır.